

Vergaderjaar 2007–2008

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 656

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 3 juni 2008

¹ Samenstelling:

Leden: Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), Van Bochove (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Hessels (CDA), Gerkens (SP), Haverkamp (CDA), Leerdam (PvdA), voorzitter, De Krom (VVD), ondervoorzitter, Griffith (VVD), Boelhouwer (PvdA), Irrgang (SP), Kalma (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Van der Burg (VVD), Brinkman (PVV), Pechtold (D66), Van Raak (SP), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Heijnen (PvdA), Bilder (CDA) en Anker (ChristenUnie). Plv. leden: Teeven (VVD), Van der Vlies (SGP), Van de Camp (CDA), Smilde (CDA), Van Gent (GroenLinks), Knops (CDA), Polderman (SP), Spies (CDA), Wolbert (PvdA), Aptroot (VVD), Zijlstra (VVD), Vermeij (PvdA), Van Gerven (SP), Heerts (PvdA), Çörüz (CDA), Remkes (VVD), De Roon (PVV), Van der Ham (D66), Van Bommel (SP), Ouwehand (PvdD), Timmer (PvdA), De Wit (SP), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Cramer (ChristenUnie).

² Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van der Staaij (SGP), Kamp (VVD), Arib (PvdA), ondervoorzitter, De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Velzen (SP), Azough (GroenLinks), Timmer (PvdA), Griffith (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Teeven (VVD), Verdonk (Verdonk), De Roon (PVV), Pechtold (D66), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (ChristenUnie). Plv. leden: Uitslag (CDA), Langkamp (SP), Van der Vlies (SGP), Weekers (VVD), Smeets (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jager (CDA), Jonker (CDA), Roemer (SP), Halsema (GroenLinks), Dijsselbloem (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Jan de Vries (CDA), Van Miltenburg (VVD), Zijlstra (VVD), Fritsma (PVV), Koşer Kaya (D66), Gill'ard (PvdA), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (ChristenUnie).

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹ en de vaste commissie voor Justitie² hebben op 10 april 2008 overleg gevoerd met minister Hirsch Ballin van Justitie en minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over:

- **de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 21 december 2007 (22 112, nr. 599) houdende BNC-fiches over Mededeling intensivering strijd tegen terrorisme (fichenr. 1);**
- **het Kaderbesluit terrorismebestrijding (fichenr. 2);**
- **de mededeling verbetering beveiliging explosieven (fichenr. 3);**
- **de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 29 januari 2008 (22 112, nr. 608) houdende BNC-fiche over Kaderbesluit persoonsgegevens van passagiers (fichenr. 1);**
- **de kabinetsreactie over het Groenboek over Bioparaatheid (22 112, nr. 571).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Çörüz** (CDA) vindt het merkwaardig dat het kaderbesluit over de uitwisseling van PNR-gegevens alleen van toepassing is op lijnvluchten die van buiten Europa komen.

De minister van Justitie heeft eerder gezegd dat hij het beleid ten aanzien van kennismigranten en terrorisme tegen het licht zou houden. Wat bedoelde hij hiermee?

Uit het rapport van de EU-coördinator terrorismebestrijding wordt duidelijk dat de terrorismebestrijding in Nederland vooral kan worden verbeterd door op scholen en op opleidingen van religieuze leiders radicalisering en rekrutering aan te pakken. Hoe gaat de minister dit oppakken?

De informatie-uitwisseling tussen de vele diensten, waaronder Europol en Eurojust, moet verbeterd worden om terrorisme op tijd te signaleren en te voorkomen.

De blacklists met terroristen zijn nuttig en noodzakelijk. Mensen die menen er ten onrechte op te staan, moeten bij een klachtencommissie terecht kunnen en rechtsbescherming krijgen. Is hierin voorzien bij de lijsten die de VN en de EU bijhouden?

Wereldwijd zijn er zo'n zestien verdragen en besluiten tegen terrorisme.

Dat zijn er te veel. Alleen al tussen het Kaderbesluit van de EU en het Verdrag van de Raad van Europa bestaat discrepantie. Het is daarom goed om te streven naar één terrorismeverdrag, dat het beste vanuit Europa kan worden ontwikkeld.

Het is goed dat de Nederlandse overheid zich bij het Groenboek Bioparaatheid niet, zoals de Europese Commissie, alleen richt op de biologische, maar dat zij ook op de chemische, radiologische en nucleaire agentia erbij betreft. Verder is het goed dat er niet alleen aandacht is voor de veiligheid, maar ook voor de beveiliging, van ziekenhuizen, laboratoria en universiteiten. Hoe staat het met de uitvoering van dit beleid?

De heer **Heerts** (PvdA) begrijpt niet waarom het kaderbesluit over de PNR-gegevens alleen betrekking heeft op lijnvluchten. Een slimme terrorist neemt gewoon een charter. Waarom zouden PNR-gegevens ook op vluchten binnen de EU moeten worden verzameld, zoals de regering overweegt?

De regering moet migratie niet verwarren met criminaliteit. Dit lijkt zij wel te doen door de verplichte registratie van API-gegevens te koppelen aan de registratie van PNR-gegevens. Wat is de stand van zaken van de implementatie van de richtlijn met betrekking tot het verzamelen van API-gegevens?

Wat is het standpunt van het kabinet over het door sommige Europese lidstaten bepleite gebruik van «gevoelige data» zoals politieke voorkeuren en ras? Wat zijn de algemene gegevens, los van deze «gevoelige data» waarover de bijlage van het Kaderbesluit spreekt? De regering moet streven naar volledige medewetgevingsbevoegdheid van het Europees Parlement op dit dossier, zodat de democratische legitimiteit van maatregelen vergroot wordt. Op welke manier zet de regering zich hiervoor in? Hoe reageert het kabinet op de twijfel die het CBP heeft geuit over de goedkeuringswet over de overeenkomst tussen de EU en de VS over de PNR-gegevens? Zonder onderbouwing van het nut, de proportionaliteit en de subsidiariteit is deze wet volgens het CBP zelfs in strijd met artikel 8 van het EVRM.

Klopt het dat de onderhandelingen over het ontwerp kaderbesluit over rekrutering en oproepen tot terrorisme in de afrondende fase zijn aanbeholdend?

De Europese Commissie heeft een actieplan aangekondigd dat als doel heeft om het gebruik van explosieven en precursoren voor terroristische doeleinden te bemoeilijken. Wat is de stand van zaken hiervan? Is het ongemak met het vervoer van parfum en babyvoeding enzovoorts in de handbagage vóór de zomer opgelost?

Het is erg belangrijk dat de minister van BZK de discussie voert over de veiligheid en de beveiliging van biologische materialen naar aanleiding van het Groenboek Bioparaatheid. Er moet hierbij worden afgestemd met andere landen en met TNO. Alertheid voor zeer grote aanslagen is belangrijk, maar er moet niet overdreven worden. Deelt het kabinet deze opvatting? Wordt er voor de bioparaatheid samengewerkt met de krijgsmacht?

De heer **Teeven** (VVD) onderstreept het belang van de intensivering van de strijd tegen terrorisme en van nauwe Europese samenwerking. De Europese en Nederlandse samenleving moeten beschermd moeten worden, terwijl de privacy gewaarborgd wordt en onnodige administratieve lasten voorkomen worden.

Is de minister het ermee eens dat, hoe positief de vele initiatieven ook zijn, de bestrijding van terrorisme vooral gebaat is bij een goede uitvoering en handhaving op nationaal niveau? Hoe reageert de minister van BZK op het bericht in De Telegraaf dat vier politiechefs van de Nationale Recherche uit hun functie zijn geplaatst na een cultuuronderzoek bij de Nationale Recherche? Is het personeel drukker met elkaar dan met het bestrijden van terrorisme?

In het actieplan zijn bij de mededeling over de BNC-fiches 50 voorstellen opgenomen. Hoe geeft Nederland invulling aan het voorstel om door middel van expertgroepen de uitwisseling van informatie en «best practices» beter te organiseren? Gebeurt dit binnen Europol? Worden wel onderdelen, explosieven en precursoren van Europese bodem gebruikt als het gaat om die BNC-fiches? Kunnen beide ministers nader inzicht bieden op de uitvoerbaarheid, de effectiviteit en de financiële consequenties van de voorstellen in de fiches?

Kan de minister van Justitie een toelichting geven op de drie gedragingen die aan het Kaderbesluit terrorismebestrijding zijn toegevoegd, namelijk het oproepen tot terrorisme, het rekruteren van terroristen en het geven van trainingen in het produceren en gebruiken van middelen voor terroristische misdrijven? Welke technische en juridische complicaties signaleren beide ministers en wat is volgens hen de gewenste oplossing hiervoor?

Wat is de toegevoegde waarde voor de nationale aanpak van de voorstellen en acties in de mededeling over de verbetering van de beveiliging van explosieven, fiche nr. 3?

Wat is de effectiviteit van het Kaderbesluit over persoonsgegevens van passagiers, nu veel vormen van vervoer van het besluit zijn uitgesloten?

Welke overweging ligt aan deze uitsluiting ten grondslag? Wat voor passagiersinformatie-eenheid zou Nederland moeten oprichten?

Het is teleurstellend dat de kabinetsreactie op het Groenboek over Bioparaatheid na de sluiting van de consultatietermijn aan Kamer is gestuurd.

Wat is de reden van dit late moment? Is het nog mogelijk om opmerkingen van de Kamer na te zenden? Vinden de ministers nadere Europese regelgeving en concretere initiatieven noodzakelijk? Van welke bestaande juridische kaders dient volgens het kabinet gebruik te worden gemaakt? Is de minister bereid om niet met het voorstel voor een nieuw Europees bionetwerk in te stemmen voordat deze kaders zijn vastgesteld? Nemen door de voorhoedepositie van Nederland ten aanzien van de bioparaatheid de regeldruk en de administratieve lasten niet erg toe?

De heer **Anker** (ChristenUnie) meent dat de toenemende invloed van terroristische groeperingen als Al Qaida reden genoeg biedt voor meer Europese samenwerking.

De Europese Commissie heeft negatief gereageerd op de wens van het Europees Parlement om mee te beslissen over de voorstellen van de Europese Commissie. Hoe denkt het kabinet hierover? Voorstellen van de Commissie moeten toch stevig democratisch gelegitimeerd worden?

Het is goed dat wordt voorgesteld om de registratie van PNR-gegevens ook op vluchten binnen Europa verplicht te stellen. Hoe relevant is echter een bewaartermijn van dertien jaar? Is de privacy van passagiers bij zo'n termijn gewaarborgd? Wat staat het kabinet voor ogen met de groepen die op basis van risicoprofielen sneller door de controle kunnen worden geleid? Wie stellen deze risicoprofielen op? Waarom zou de Nederlandse regering het noodzakelijk vinden om de persoonsgegevens ook te verzamelen in andere vervoersmiddelen dan de luchtvaart? Is zo'n namenregistratie in bijvoorbeeld het stedelijke vervoer handhaafbaar en uitvoerbaar?

Heeft de AIVD voldoende capaciteit om de gegevens die nu verzameld worden goed te interpreteren? Is de ambitie om alle voorstellen in 2010 in te voeren haalbaar?

Momenteel worden in het Europees Parlement de voortgangsrapportages over de relatie tussen de EU en de VS besproken. Wat is hiervan de stand van zaken? Hoe denkt de minister over de inzet van de VS om met individuele staten afspraken te maken?

De Europese Commissie stelt voor om in het Kaderbesluit terrorisme ook oproepen, rekruteren en trainen op te nemen. Wat is de toegevoegde waarde hiervan ten opzichte van het verdrag van de Raad van Europa?

Hoe verhoudt publiek uitlokken, dat men in het kaderbesluit wil opnemen, zich tot de vrijheid van meningsuiting?

De uitwisseling van «best practices» is prima, maar de voorstellen hiertoe lijken niet veel meer in te houden dan de huidige maatregelen. Wat is de meerwaarde van een gezamenlijke Europese aanpak van het stedelijk vervoer?

Is een screening niet adequater dan de in de Mededeling verbetering beveiliging Explosieven genoemde verklaring omtrent gedrag? Wat is de omvang van de administratieve lastendruk van de maatregel?

Tot slot spreekt de heer Anker zijn instemming uit met de terughoudendheid die het kabinet heeft gegeven in reactie op het Groenboek Bioparaatheid.

De heer **Pechtold** (D66) stelt dat in 2007 binnen Europa 583 terroristische aanslagen zijn gepleegd of terroristische complotten zijn gepland. Voor 91% hiervan waren nationalisten verantwoordelijk. 4% werd in verband gebracht met moslimfundamentalisme. Deze cijfers zijn goed voor het perspectief op terrorisme, hoewel zij geen aanleiding geven om achterover te leunen.

De coördinatie tussen de lidstaten blijft lastig. Wat vindt de minister van deze ontwikkeling? Bij terrorismebestrijding, maar ook op strafrechtelijk gebied kan het gemeenschappelijk optreden van de EU zeer nuttig zijn en meerwaarde bieden boven het afzonderlijk opereren van lidstaten. Zowel in de Raad van Europa als in het Europees Parlement bestaat kritiek op het voorstel van de Commissie om provocatie, rekrutering en training met terroristisch oogmerk strafbaar te stellen. De bezwaren spitsen zich toe op de proportionaliteit, de rechtszekerheid en de inbreuk op mensenrechten. De brief van de gemengde subsidiariteitscommissie aan de Europese Commissie over het Kaderbesluit terrorisme is dan ook terecht zeer kritisch. Men vraagt zich af wat de toegevoegde waarde van het besluit is en of het handhaafbaar is. Wat vindt de minister van deze kritiek? Hoe verhoudt het oproepen tot terroristische aanslagen zich tot het apologieverbod dat de vorige minister van Justitie wilde invoeren? Ook in de Europese Unie geeft het EVRM het absolute minimum aan.

Sluiten de ministers uit dat Nederland door zijn aanwezigheid in drie Afrikaanse landen problemen krijgt met Al Qaida?

Mevrouw **In 't Veld** (D66) is lid van het Europees Parlement voor D66 en rapporteur over het onderwerp passagiersgegevens. Aangezien zij geen Kamerlid is en dus geen directe controle op de Nederlandse regering kan uitvoeren, moeten de vragen die zij aan de ministers stelt, begrepen worden als waren zij door de heer Pechtold gesteld.

De juridische dienst van de Raad is van mening dat het huidige voorstel op de verkeerde juridische basis is gekozen. Sowieso kan het voorstel dit jaar niet meer worden aangenomen. Het wekt verbazing dat de Raad nog niets heeft laten horen, terwijl hij al over dit onderwerp heeft vergaderd. Hoe reageert de minister hierop?

Het nut en de noodzaak van het PNR-systeem voor terrorismebestrijding zijn nog niet aangetoond. Er heeft nog geen enkele evaluatie van de resultaten van het systeem plaatsgevonden. Wel blijkt uit een ondervraging door het EP van mensen met ervaring PNR-gegevens dat het nut niet zo groot is als wordt beweerd. De illusie dat PNR-gegevens een systematische analyse van het gedrag van passagiers mogelijk maken is onzin. In de fiches staat echter dat de PNR-gegevens «aantoonbare resultaten» hebben opgeleverd. Waarop baseert de minister deze uitspraak?

Een voorwaarde voor ingebruikname van het systeem is dat de persoonsgegevens adequaat beschermd worden. Een regeling voor de bescherming van persoonsgegevens in derde pijler is er echter nog niet. Ook wordt het voorstel misschien niet aangenomen omdat de Eerste Kamer het er niet mee eens is. De registratie van PNR-gegevens is verder over-

bodig door de regeling voor API-gegevens, die waarschijnlijk echt nuttig is. Deze regeling is nog maar door een handjevol lidstaten ingevoerd. Het voorstel beoogde een harmonisatie van de regelgeving. Het is daarom onbegrijpelijk waarom er is overgegaan tot 27 nationale systemen. Het akkoord tussen de EU en de VS over de uitwisseling van PNR-gegevens is nog niet geratificeerd. Toch worden tussen een aantal EU-lidstaten en de VS al bilaterale verdragen gesloten over het overhandigen van PNR-gegevens. Als deze verdragen verder gaan dan het huidige akkoord tussen de EU en de VS, kan dit akkoord dan komen te vervallen? Gaat er onderhandeld worden tussen de EU en Zuid-Korea, dat ook PNR-gegevens wil hebben?

Het PNR-systeem is bedoeld om terrorisme en misdaad te bestrijden. De gelekte notulen van de eerste Raadsbijeenkomst over dit onderwerp laten zien dat lidstaten het aantal doelstellingen willen uitbreiden. De Raad wil langere bewaartermijnen, wil gevoelige gegevens gebruiken en wil het PNR-systeem ook toepassen op vluchten binnen de EU en op andere wijzen van vervoer. Tegelijk is er een voorstel tot een uitgebreid enty-exitsysteem. Hoe verhouden deze systemen zich tot elkaar?

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) stelt dat in 2007 het aantal terroristische incidenten in de EU is afgenomen, behalve in Spanje en Frankrijk, als gevolg van terreur door separatistische bewegingen. Het onderwerp terrorisme staat terecht op de agenda, maar moet geen Europese wirwar van instanties, instituties, organen en afspraken veroorzaken.

Hoewel rekrutering en training met terroristisch oogmerk ook met de huidige wetgeving deels al strafbaar zijn, is de strafbaarstelling hiervan een goed plan.

De strafbaarstelling van het oproepen tot terroristische misdrijven heeft in het Europees Parlement op de kritiek gestuit dat deze niet proportioneel is. Ook is de omschrijving «public provocation» tamelijk vaag. Zij kan in strijd zijn met de rechtszekerheid en kan leiden tot criminalisering van kritische geluiden. Wat vindt de minister hiervan? Recent is gebleken dat de belangrijke Europese waarde van de vrijheid van meningsuiting onder druk kan komen te staan.

Het is van groot belang dat de verspreiding en de productie van explosieve goederen Europabreed bemoeilijkt wordt. Kan het kabinet een analyse geven van de consequenties voor diegenen die explosieven rechtmatig gebruiken?

Het nut en de noodzaak van het PNR-systeem zijn volstrekt onduidelijk. Luchtvaartmaatschappijen moeten met 27 lidstaten op verschillende manieren gegevens uitwisselen. Dit leidt tot een bureaucratisch monster. Een analyse van juridische dienst van de Raad geeft aan dat de transportgrondslag in de eerste pijler zou moeten vallen. Daarmee komt automatisch het beslissingsrecht van het Europees Parlement tot stand. Het voorstel bevat een lacune op het gebied van de rechtsbescherming. Het kabinet verwijst hiervoor naar het kaderbesluit over de bescherming persoonsgegevens in het kader van politieke en justitiële samenwerking. Dit is lastig, te meer omdat de Eerste Kamer het compromis niet wil omarmen. Het is beter om af te wachten tot het Europees Parlement medebeslissingsrecht heeft.

Door de dertien jaar bewaartijd van de gegevens ontstaat er een kans op «data breach». Wie garandeert dat gegevens worden gewist? De methodes voor het vaststellen van risicoprofielen zijn geheim. Het is verder volstrekt onhelder hoe iemand zich moet verweren die ten onrechte op een lijst staat. Volgens de Europese Coördinator staan er maar liefst 750 000 mensen op «no flylijsten». Het is vreemd dat het kabinet voorbijgaat aan deze principiële en praktische bezwaren. Kunnen de passagiersgegevens met de overvloed aan informatie wel binnen de gestelde termijnen worden onderzocht om aanslagen te voor-

komen? Het voorstel laat ten onrechte andere vervoermiddelen dan luchtvaart buiten beschouwing.

De heer **De Wit** (SP) stelt dat de toetreding van de nieuwe lidstaten de bestrijding van terrorisme in Europees verband bemoeilijkt. Politieel en justitieel hebben deze staten veel minder capaciteit. Momenteel treft ieder land voor zichzelf maatregelen. Europese samenwerking en uitwisseling moeten effectief zijn en een bijdrage leveren aan de bestrijding van terrorisme.

Is het verstandig om oproepen, rekruteren en training strafbaar te stellen? Dit zijn vage begrippen, die voor een deel reeds zijn geregeld in Nederlandse wetgeving. Het strafbaar stellen van publieke oproepen tot terroristische gedragingen raakt aan de vrijheid van meningsuiting.

Is het Europese PNR-systeem effectief als het beperkt wordt tot lijnvluchten? Voordat er nieuwe regelingen worden getroffen moet de Kamer goedkeuring verlenen aan de samenwerking met de VS en moeten de ervaringen van het akkoord met de VS worden verzameld. Een andere bedenking tegen het PNR-systeem vormen de enorme hoeveelheden data die verzameld worden en de bewaartermijn ervan. Het zoeken in de gegevens wordt hierdoor bemoeilijkt.

Het Europees Parlement heeft in een resolutie uitgesproken dat de evaluatie van het PNR-systeem moet worden afgewacht. Ook vreest het Parlement dat autoriteiten gegevens gaan gebruiken voor «profilering». Deelt minister deze vrees? Wat vindt de minister van de uitspraak van de Europese dataproductietoezichthouder dat het voorstel in strijd is met artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de EU? Is de grondslag van het voorstel, gebaseerd op de derde pijler, houdbaar?

Het is een zinnig uitgangspunt dat de regering bij de verbetering van de beveiliging van explosieven per maatregel wil kijken naar de uitvoerbaarheid, effectiviteit en financiële haalbaarheid ervan.

De Kamer heeft de kabinetsreactie op het Groenboek Bioparaatheid te laat gekregen om een rol van betekenis te kunnen spelen. De minister zegt dat hij bij bioparaatheid aansluit bij bestaande juridische kaders. De regeldruk voor burgers, overheid en bedrijfsleven zijn daarbij een punt van zorg. Dit zijn goede aanknopingspunten.

Antwoord van de bewindslieden

De **minister van Justitie** spreekt de hoop uit dat het kaderbesluit PNR-gegevens vóór het Verdrag van Lissabon in werking treedt. Het kabinet sluit niet uit dat het kaderbesluit op langere termijn ook van toepassing wordt op intracommunautaire en chartervluchten. Ook andere vervoersmiddelen komen mogelijk in aanmerking. Hierbij hangt veel af van de organisatie van de controles en van de diensten. Uiteraard moet er ook rekening worden gehouden met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De VN Veiligheidsraad kan alleen als er geen veto's worden uitgesproken de regeling veranderen die hij zelf eerder heeft vastgesteld. Inzet van het kabinet om tot verbeteringen te komen.

Het onderwerp kennismigranten en terrorisme zal aandacht krijgen in de nota «Naar een modern immigratiebeleid». Ondertussen wordt er gekeken naar de ervaringen die zijn opgedaan met studenten die zich hebben ingeschreven voor een opleiding nucleaire fysica, toerisme en recreatie of voor een opleiding aan de Landbouwuniversiteit. In samenwerking met de ministeries van OCW en BuZa zullen de richtlijnen worden gepreciseerd. Er moet preciezer worden gekeken dan alleen naar het land van herkomst en de studierichting. Ook moet niet de indruk worden gewekt dat studenten uit bepaalde landen, zoals Iran, helemaal niet meer welkom zijn in Nederland. Er wordt naar gestreefd om medio 2008 een herziene brief aan de universiteiten en hogescholen te kunnen sturen.

De minister verwacht niet veel juridische problemen van de drie nieuwe strafbaarstellingen in het Kaderbesluit. Voor het publiekelijk uitlokken bieden de artikelen 131 en 132 van het Wetboek van Strafrecht een goede en toereikende uitvoering. Werving wordt in artikel 205 geregeld. Sinds maart is een wetsvoorstel van het kabinet aanhangig waarin trainingskampen en het deelnemen en meewerken daaraan strafbaar worden gesteld. Binnen de JBZ-raad is er aandacht voor de begrippen die in het kaderbesluit vervat zijn. De huidige tekst spreekt over het publiekelijk uitlokken van terrorisme. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het Verdrag van de Raad van Europa, waarin staat bepaald dat het niet noodzakelijk is dat een strafbaar feit ook daadwerkelijk wordt gepleegd. Het is de bedoeling om de inhoudelijke bespreking van het kaderbesluit tijdens de Raad van volgende week af te ronden. De minister kan zich de twijfel over de haalbaarheid van de implementatiedatum van 31 december 2008 goed voorstellen.

Het kabinet is voorstander van de versterking van de samenwerking tussen Europol en Eurojust. Aan deze instanties is gevraagd om een gezamenlijk voorstel te doen waarin de knelpunten worden weergegeven. Een ad-hoccomité van de Verenigde Naties werkt aan een alomvattend verdrag tegen terrorisme. In januari van vorig jaar is een Europese coördinator aangesteld. Deze heeft een compromisvoorstel gedaan, waarover is gesproken. In de Europese Unie bestaat verdeeldheid over de voorstellen. Het kabinet probeert de coördinator te ondersteunen door ideeën aan te leveren.

De eerstvolgende halfjaarlijkse evaluatie van de tijdelijke maatregel voor vloeistoffen vindt plaats in juni 2008. De maatregel wordt voorlopig niet opgeheven. Aan de hand van het stappenplan «Road map for liquids» wordt bekeken welke maatregelen geschikt zijn om de algemene vloeistofcontrole op te heffen. Daarvoor moeten alternatieve controles beschikbaar zijn die niet blindvaren op de etiketten op de flesjes.

Het commentaar van de CBP krijgt de volle aandacht van het kabinet.

Er zijn allerlei ontwikkelingen op het gebied van de grensbewaking. De Kamer wordt deze zomer geïnformeerd over toekomstige ontwikkelingen, die een betrouwbaardere grensbewaking tot doel hebben, gecombineerd met een vriendelijke behandeling van de passagiers.

Hoewel Nederland altijd een belangrijke rol heeft toegekend aan het Europees Parlement, moet het kabinet zich houden aan de verdragen rond de besluitvormingsprocedure en kan aan het Europees Parlement, vooruitlopend op het Verdrag van Lissabon, geen medebeslissingsbevoegdheid worden gegeven.

De lange bewaartermijn acht het kabinet verdedigbaar voor het doel van het voorkomen en bestrijden van terroristische misdrijven. Soms verstrijkt er veel tijd tussen twee criminele acties van delen van dezelfde dadergroep.

Er moet een nationale PNR-eenheid komen die als taak heeft om PNR-gegevens op internationale vluchten te verzamelen en te analyseren. Deze eenheid is verantwoordelijk voor de beoordeling van het risico. De uitvoering moet plaatsvinden conform criteria, waarborgen en richtsnoeren die nog nader moeten worden vastgesteld in de comitologieprocedure. De PNR-eenheid is dus nationaal, maar wordt wel afgestemd op de considerans van het kaderbesluit. De minister zal, voorafgaande aan het AO van volgende week, een brief sturen over het nut en de noodzaak van het verzamelen en analyseren van PNR-gegevens.

De onderhandelingen met Zuid-Korea over de uitwisseling van PNR-gegevens zal naar verwachting in EU-verband plaatsvinden. Het beperkte aantal luchtvaartmaatschappijen dat op Zuid-Korea vliegt creëert een lastige onderhandelingsituatie.

De eerstvolgende openbare versie van DTN zal ingaan op vraag naar aanwezigheid in Afrika.

De implementatiedatum van het kaderbesluit, 31 december 2010, is aan de krappe kant. In het overleg zal daarop gelet worden.

Het «Bundesverfassungsgericht» stelt dat «online Durchsuchungen» in beginsel toelaatbaar zijn. Wel gelden strikte voorwaarden, zoals een daadwerkelijke aanwijzing van concreet gevaar voor uitzonderlijk belangrijke «Rechtsgüter» en de rol van de rechter. De context van het Duitse recht is anders dan het Nederlandse, maar de minister zal op basis van zijn bevindingen binnen enkele dagen een brief aan de Kamer sturen met een algemene leidraad voor de rechtshandhaving op het internet.

De PKK blijft op de Europese terrorismelijst staan. Inmiddels zijn er verbeteringen aangebracht aan de listing- en delistingprocedure.

De nationale implementatiewetgeving dient uiteraard te voldoen aan de vereisten van proportionaliteit in het kader van het EVRM. Het Kaderbesluit doet daar niets aan af. Het kaderbesluit moet evenzeer voldoen aan de norm van de proportionaliteit van de grondrechtenbeperkingen. Het advies van de juridische dienst wordt in Europees verband nog besproken. De lidstaten hebben nog geen definitief standpunt ingenomen. Kostenramingen van de aanpak van explosieven zijn lastig te geven. Bij de Commissie wordt er op aangedrongen om zo spoedig mogelijk meer onderzoek te doen dat de omvang van de handhavingsmaatregelen in beeld brengt. De indruk wordt gewekt dat het wel meevalt. De sector die met commerciële explosieven werkt is in Nederland zeer klein. De maatregelen die op precursoren betrekking hebben, zullen voor het merendeel slechts voor consumenten gelden.

De **minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties** noemt Nederland een voorloper in de bestrijding van polarisatie en radicalisering. Het bijzondere aan de Nederlandse aanpak is dat deze lokaal is en zeer breed, dus ook gericht op preventie. Ook andere Europese vinden het bijzonder dat Nederland een monitor ontwikkelt om radicalisering en polarisatie te meten. Bovendien wisselen zeven landen binnen het Europese «policy planners network» «good practices» met elkaar uit. Bij elk overleg op Europees niveau wordt het onderwerp van polarisatie en radicalisering naar voren gebracht. Ook is geprobeerd om dit onderwerp op de langetermijnagenda van de JBZ-raad te krijgen.

De Europese Commissie staat nog aan het begin van het vormen van beleid voor bioparaatheid. De resultaten van de consultatie van alle EU-lidstaten over dit onderwerp zullen nog deze maand worden gepresenteerd. Vooruitlopend hierop heeft de Commissie duidelijk gemaakt op welke punten de aandacht gevestigd zou moeten worden. Met name de waakzaamheid voor potentiële risico's van biologische agentia behoeft verbetering, door middel van preventie en bescherming. Daarnaast zijn detectie en diagnose volgens de Commissie van belang. Er wordt bekeken of de bestaande netwerken voor monitoring voldoende zijn. Je moet niet een heel nieuw stelsel opzetten als je al de mogelijkheden hebt om aan detectie en diagnose te doen. Tot slot is er op Europees niveau behoefte aan meer kennis over hoe de infectieuze agentia zich kunnen verspreiden. Van elkaar leren is belangrijker dan het instellen van nieuwe netwerken en wetgeving.

Nederland zet niet alleen in op de biologische bedreigingen, maar ook op de chemische, radiologische en nucleaire. Hiervoor worden veiligheidsmaatregelen getroffen die in eerste instantie gericht zijn op instellingen waar de (potentieel) gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Deze risico-instituten dienen voldoende veiligheidsmaatregelen te treffen om te voorkomen dat er niets gebeurt met de stoffen. De NCTB werkt hiervoor samen met de verantwoordelijke departementen. Ook wordt samengewerkt met de krijgsmacht. Met deze brede aanpak is Nederland voorloper in Europees verband. Er wordt voor gewaakt dat bedrijven door het beleid worden geconfronteerd met extra regeldruk en administratieve lasten.

De kans op een aanslag met agentia is gering, maar zo'n aanslag heeft buitengewoon grootschalige en maatschappelijk ontwrichtende effecten. Daarom is het noodzakelijk om erop voorbereid te zijn.

De minister is van mening dat er momenteel niet te veel maatregelen op Nederland afkomen. Wel is het goed om voorbereid te zijn op de maatregelen die omliggende landen kunnen nemen, die mogelijk gevolgen hebben voor Nederland.

Reacties van de Kamer op de kabinetsreactie op het Groenboek over Bioparaatheid zijn welkom en kunnen nog worden meegenomen bij de totstandkoming van het beleid rond bioparaatheid.

De minister is ervan overtuigd dat er geen uitgebreid screeningsonderzoek nodig is om vast te stellen of mensen die met explosieven werken te goeder trouw zijn. Daarvoor volstaat een verklaring omtrent gedrag.

De minister neemt de kwestie bij de Nationale Recherche waarover De Telegraaf heeft bericht uiterst serieus. Voor zover mogelijk en wenselijk zal zij de Kamer informeren over deze kwestie.

Tijdens het algemeen overleg van 16 april 2008 over de JBZ-raad van 17 en 18 april 2008 volgt de tweede termijn van het algemeen overleg over Europees terrorismebeleid.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties,
Leerdam

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Nava